

Sygn. akt I C 398/22 upr

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2023 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Anna Wołujewicz

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2023 roku w Człuchowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej spółki komandytowej z siedzibą w W.

przeciwko A. K.

o zapłatę

postanawia:

1. oddalić wniosek powoda o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego A. K.,
2. oddalić wniosek o podjęcie zawieszzonego postępowania,
3. umorzyć postępowanie.

Sygn. akt I C 398/22

UZASADNIENIE

Powód (...) SPÓŁKA AKCYJNA z siedzibą w W., reprezentowany przez pełnomocnika profesjonalnego w osobie radcy prawnego, wniósł przeciwko A. K. pozew o zapłatę kwoty 4.470,01 zł wraz z odsetkami umownymi od dnia 12 kwietnia 2022 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu. W treści pozwu powód wskazał, że adresem zamieszkania pozwanego jest: S. (...), (...) S..

Odpis pozwu wraz z załącznikami oraz pouczeniami wysłano pozwanemu pod adres wskazany w pozwie. Korespondencja dla pozwanego została jednak zwrócona po dwukrotnym awizowaniu. Następnie dokonano weryfikacji miejsca zamieszkania pozwanego w systemie PESEL-SAD, na podstawie której nie ustalono aktualnego adresu.

O powyższym zawiadomiono powoda i zobowiązano go przez pełnomocnika do doręczenia pozwanemu za pośrednictwem komornika: odpisu pozwu wraz z załącznikami i pouczeniami oraz do złożenia w tut. Sądzie potwierdzenia doręczenia pism pozwanemu za pośrednictwem komornika albo do zwrócenia pism i wskazania aktualnego adresu pozwanego lub złożenia dowodu, że pozwany przebywa pod adresem wskazanym w pozwie – w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia zobowiązania pod rygorem zawieszenia postępowania.

Powyższe zobowiązanie prawidłowo doręczono pełnomocnikowi powoda w dniu 19 września 2022 roku. Pismem z dnia 29 września 2022 r. powód wniósł o wydłużenie do 6 m-cy wskazanego w art. 139 [1] § 2 k.p.c. Z uwagi na fakt, że powyższy wniosek był niedopuszczalny, nie został on uwzględniony w postanowieniu z dnia 17 października 2022 r.

Wobec bezskutecznego upływu terminu do wykonania zobowiązania, Sąd Rejonowy w Człuchowie postanowieniem z dnia 28 listopada 2022 roku zawiesił postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. W piśmie procesowym z dnia 10 lutego 2023 r. pełnomocnik powoda wskazał, że komornik nie dokonał doręczenia odpisu pisma pozwanemu,

ponadto komornik w piśmie potwierdził brak możliwości ustalenia aktualnego adresu zamieszkania pozwanego. Pełnomocnik powoda wniósł o ustanowienie kuratora do doręczenia dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego oraz o podjęcie zawieszono postępowania. Wyjaśnił, że podjęte próby doręczenia pisma procesowego pozwanemu okazały się bezskuteczne, poszukiwanie adresu pozwanego nie doprowadziło do ustalenia adresu, pod którym możliwe byłoby doręczenie korespondencji sądowej.

Zarządzeniem z dnia 21 kwietnia 2023 r. Sąd wezwał powoda, za pośrednictwem pełnomocnika, do uprawdopodobnienia wniosku o ustanowienie kuratora w terminie 7 dni pod rygorem oddalenia wniosku. W odpowiedzi na wezwanie pełnomocnik w imieniu powoda wraz z pismem z dnia 4 maja 2023 przedłożył pismo komornika celem uprawdopodobnienia wniosku o ustanowienie kuratora. Wyjaśnił, że powód podjął bezskutecznie próby ustalenia adresu pozwanego za pośrednictwem danych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Postanowieniem z dnia 30 listopada 2023 roku Sąd Rejonowy w Człuchowie oddalił wniosek powoda o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego A. K., oddalił wniosek powoda o podjęcie zawieszono postępowania i umorzył postępowanie w niniejszej sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Przepis art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. był podstawą do zawieszenia postępowania w niniejszej sprawie. Ma on zatem zastosowanie m.in. wtedy, gdy strona zobowiązana do wskazania aktualnego adresu pozwanego bądź też doręczenia pozwanemu odpisu pozwu za pośrednictwem komornika, obowiązku tego nie wykona.

Zgodnie z art. 139¹ § 1 k.p.c. (wg stanu prawnego obowiązującego do 30.06.2023 por. wezwanie k. 46), jeżeli pozwany, pomimo powtórnego zawiadomienia zgodnie z art. 139 § 1 zdanie drugie, nie odebrał pozwu lub innego pisma procesowego wywołującego potrzebę podjęcia obrony jego praw, a w sprawie nie doręczono mu wcześniej żadnego pisma w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających i nie ma zastosowania art. 139 § 2-3¹ k.p.c. lub inny przepis szczególnie przewidujący skutek doręczenia, przewodniczący zawiadamia o tym powoda, przesyłając mu przy tym odpis pisma dla pozwanego i zobowiązując do doręczenia tego pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika. Stosownie do § 2 tego przepisu, powód w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia mu zobowiązania, o którym mowa w § 1, winien:

- złożyć do akt potwierdzenie doręczenia pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika
- albo zwrócić pismo i wskazać aktualny adres pozwanego lub dowód, że pozwany przebywa pod adresem wskazanym w pozwie.

Zawarte w cytowanym art. 139¹ § 1 i 2 k.p.c. nieścisłości redakcyjne, dla właściwej wykładni zmuszają do uzupełnienia treścią zawartą w art. 3a ustawy z 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych, (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 121 z późn. zm.), z którego to przepisu, z jego ust. 2 wynika, że jeżeli adresata nie zastano przy próbie doręczenia, komornik ustala, czy adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem. W tym celu komornik może żądać niezbędnych informacji od podmiotów wymienionych w art. 761 § 1¹ pkt 13 k.p.c. pod rygorem przewidzianym w art. 762 k.p.c. Treść dokonanych ustaleń komornik wciąga do protokołu, do którego przepis art. 809 k.p.c. stosuje się odpowiednio, przy czym wymogi tego przepisu zakładają, że nie tylko końcowy wynik ustaleń winien być wciągnięty do protokołu, ale też zakres i sposób dokonywanego rozpytania wśród sąsiadów. W ustępie 3 tego przepisu wskazano, że jeżeli próba doręczenia okaże się bezskuteczna, a zgodnie z ustaleniami komornika adresat zamieszkuje pod podanym adresem, w oddawczej skrzynce pocztowej adresata umieszcza się zawiadomienie o podjętej próbie doręczenia wraz z informacją o możliwości odbioru pisma w kancelarii komornika oraz pouczeniem, że należy je odebrać w terminie 14 dni od dnia umieszczenia zawiadomienia. Jeżeli pod wskazanym adresem zastano dorosłego domownika adresata, o możliwości odbioru pisma poucza się dodatkowo tego domownika. W przypadku bezskutecznego upływu terminu do odbioru pisma, pismo uważa się za doręczone w ostatnim dniu tego terminu, a komornik zwraca pismo podmiotowi zlecającemu doręczenie informując go o dokonanych ustaleniach oraz o dacie doręczenia.

W niniejszej sprawie powód nie wywiązał się z nałożonego na niego zobowiązania. Jak wynika z przedłożonych przez powoda dokumentów, w toku prowadzonych czynności komornik nie doręczył korespondencji pozwanemu, a z uzyskanych informacji wynikało, że pozwany nie zamieszkuje pod adresem wskazanym w pozwie. W treści wniosku powód wskazał, że w wyniku przeprowadzonych czynności komornik nie ustalił aktualnego adresu pobytu strony pozwanej, że pozwany pomimo obowiązku meldunkowego nie przebywa pod wskazanym adresem. Powód nie posiada wiedzy odnośnie aktualnego miejsca zamieszkania pozwanego. Na dowód powyższego przedłożył pismo komornika potwierdzające zdaniem strony, brak możliwości ustalenia adresu zamieszkania. Powód dołączył do pisma postanowienie komornika w przedmiocie kosztów postępowania i zakończenia postępowania. Z uzasadnienia postanowienia wynika jedynie, że organ egzekucyjny podczas czynności terenowych ustalił, iż uczestnik nie zamieszkuje pod adresem czynności, a zgodnie z odpowiedzią ZUS nie ustalono nowego adresu. Powód, reprezentowany przez pełnomocnika zawodowego, nie przedłożył protokołu czynności komornika w przedmiocie próby doręczenia korespondencji pod wskazanym adresem wynika. Powód wniósł o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego. Na zarządzenie w przedmiocie uprawdopodobnienia wniosku ponownie przedłożył kserokopie ww. postanowienia komornika, które było już dołączone do pisma z dnia 10 lutego 2023 r.

Zgodnie z art. 143 k.p.c., jeżeli stronie, której miejsce pobytu nie jest znane, ma być doręczony pozew lub inne pismo procesowe wywołujące potrzebę podjęcia obrony jej praw, doręczenie może do chwili zgłoszenia się strony albo jej przedstawiciela lub pełnomocnika nastąpić tylko do rąk kuratora ustanowionego na wniosek osoby zainteresowanej przez sąd orzekający. Przesłanką ustanowienia kuratora jest – poza stwierdzeniem potrzeby doręczenia stronie pozwu lub innego pisma procesowego wymagającego podjęcia obrony jej praw – uprawdopodobnienie, że miejsce pobytu strony nie jest znane. Obowiązek uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu strony nie jest znane, spoczywa – w myśl art. 144 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. – na osobie zainteresowanej ustanowieniem kuratora na podstawie art. 143 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2006 r., II CSK 86/05).

Uprawdopodobnienie, jako instytucja kodeksowa, odnosi się do sytuacji, w których ustawa procesowa nie wymaga ustalenia twierdzeń o faktach przy pomocy dowodów, lecz zadowala się mniejszym stopniem pewności – uprawdopodobnieniem tych twierdzeń. Uprawdopodobnienie może być przeprowadzone przez sąd przy użyciu środków, które uzna on za właściwe, nie wyłączając środków dowodowych. Przy uprawdopodobnieniu nie jest jednak konieczne zachowanie szczególnych przepisów o postępowaniu dowodowym (art. 243 k.p.c.). Uprawdopodobnienie w odróżnieniu od dowodu nie daje zatem pewności co do prawdziwości twierdzenia o istnieniu konkretnego roszczenia, lecz sprawia, że twierdzenie to staje się prawdopodobne (M. Iżykowski, Charakterystyka prawna uprawdopodobnienia w postępowaniu cywilnym, s. 71 i n.).

Nie można zatem uznawać za uprawdopodobnienie samego twierdzenia strony, że nie posiada aktualnego miejsca zamieszkania (pobytu) strony przeciwnej. W literaturze przedmiotu i w orzecznictwie podnosi się, że – wobec praktycznie nieograniczonej możliwości wyjazdów i okresowych pobytów za granicą – należy zaostrzyć kryteria oceny, czy doszło do uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu strony nie jest znane. W miarę potrzeby i dla zapobieżenia ewentualnym nadużyciom, należałoby przesłuchać na tę okoliczność przeciwnika strony, dla której ma być ustanowiony kurator, domowników, sąsiadów lub administratora domu itp. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 1997 r., II CKU 71/97). Konieczne jest poza tym wykazanie, że nie tylko żądający ustanowienia kuratora, lecz także inne osoby, które mogą mieć informacje o miejscu pobytu strony, a w szczególności krewni, powinowaci, i inne osoby bliskie, nie mają wiadomości potrzebnych do doręczenia stronie pisma procesowego lub zawiadomienia o posiedzeniu sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 1979 r., II CZ 44/79). Ustanowienie kuratora bez należytego uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu strony nie jest znane, powoduje nieważność postępowania toczącego się z jego udziałem (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 16 sierpnia 1960 r. i z dnia 28 listopada 1969 r., III CRN 418/69).

W niniejszej sprawie, powód przedłożył jedynie orzeczenie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Człuchowie P. J. z dnia 2 lutego 2023 r., sporządzone w sprawie (...), z którego wynika m.in., że komornik nie doręczył

pozwanemu korespondencji pod adresem wskazanym przez powoda i że nie ustalono jego adresu. Z uzasadnienia wynika jedynie, że z odpowiedzi ZUS nie wynika aktualny adres pozwanego.

Poza tym orzeczeniem powód, reprezentowany przez pełnomocnika zawodowego – pomimo wezwania - nie przedłożył żadnych środków niekoniecznie o charakterze dowodowym w celu uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu pozwanego jest nieznane. Wskazał jedynie, że poszukiwanie adresu nie doprowadziło do ustalenia adresu, nie wskazał jednak na czym polegało ww. poszukiwanie adresu. Samo twierdzenie powoda nie może stanowić podstawy do uwzględnienia wniosku. Powód nie uprawdopodobnił, aby podjął jakiegokolwiek inne czynności mające na celu ustalenie adresu miejsca pobytu pozwanego. W szczególności nie wskazał, że miejsce pobytu pozwanego nie jest znane członkom jego rodziny. Nie przedłożył również protokołu w przedmiocie dokonania próby doręczenia, na jakiej podstawie komornik ustalił, że pozwany nie zamieszkuje pod adresem wskazanym w pozwie. Już z tego faktu wynika, iż nie sposób uznać, że miejsce pobytu pozwanego nie jest znane. Podkreślić należy, że po złożeniu wniosku przez powoda, Komornik właściwy miejscowo nie może odmówić dokonania doręczenia za jego pośrednictwem. Jak powyżej wskazano, jeżeli komornik adresata nie zostanie pod wskazanym we wniosku adresem, to może żądać udzielenia niezbędnych informacji od podmiotów wskazanych w art. 761 § 11 pkt 13 k.p.c. (np. sąsiadów, obecnych domowników, obecnych lokatorów). W sytuacji gdy komornikowi pomimo podjęcia wymaganych czynności nie uda się ustalić, czy adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem, **powód może wystąpić do komornika z wnioskiem o ustalenie aktualnego adresu zamieszkania**. Poprzez podjęcie czynności zmierzających do ustalenia aktualnego adresu zamieszkania adresata, komornik może żądać niezbędnych informacji od podmiotów wymienionych w art. 761 § 11 pkt 3-6 k.p.c. (np. urząd skarbowy, ZUS, Urząd Miasta czy różnego rodzaju instytucje finansowe).

Podkreślić jednak należy, że powód nie uprawdopodobnił natomiast, że zwrócił się do komornika z wnioskiem o ustalenie aktualnego adresu pozwanego, który w tym celu może zwrócić się z zapytaniami do różnych instytucji i wykorzystać wszelkie dostępne mu środki zmierzające do ustalenia tego adresu. Wskazać należy, że powodowi przysługuje uprawnienie do wystąpienia z wnioskiem do komornika, który ma szerokie uprawnienia w tym przedmiocie, o ustalenie aktualnego miejsca zamieszkania pozwanego, a z tej możliwości nie skorzystał.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie sądu powód nie podjął wszelkich możliwych czynności mających na celu ustalenie aktualnego adresu miejsca zamieszkania pozwanego. Nie sposób bowiem uznać, w oparciu o twierdzenia powoda, jak i dokument złożony w celu uprawdopodobnienia wywodzonych okoliczności, że miejsce pobytu pozwanego nie jest znane. Natomiast okoliczność, że miejsce pobytu pozwanego nie jest znane powodowi, nie stanowi przesłanki ustanowienia kuratora. Regulacja dotycząca ustanowienia kuratora dla osoby nieznannej z miejsca pobytu nie może bowiem służyć za instrument mający na celu przyspieszenie postępowania, w przypadku, gdy doręczenie stronie pism jest utrudnione.

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił wniosek o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego A. K., o czym orzeczono w punkcie 2 postanowienia.

Należy pamiętać, że przyczyną zawieszenia postępowania z powodu braku prawidłowego adresu pozwanego jest niemożność nadania sprawie biegu lub kontynuowania postępowania; brak tego adresu - adresu zamieszkania lub siedziby (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2014 r., III CZP 43/14) - uniemożliwia doręczenie odpisu pozwu oraz innych pism lub zawiadomień, odbywania posiedzeń jawnych, wydawania orzeczeń etc. Jest zatem oczywiste, że dopóki powód nie wskaże prawidłowego adresu pozwanego - a jest to jeden z jego podstawowych obowiązków procesowych (por. art. 187 § 1 w związku z art. 126 § 2 pkt 1 k.p.c.) - dopóty postępowanie nie może się toczyć (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2015 r., III CZP 74/15).

W niniejszej sprawie powód nie wskazał aktualnego adresu miejsca zamieszkania pozwanego, nie złożył również skutecznego wniosku o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanej, brak było zatem podstaw do podjęcia zawieszzonego postępowania, o czym orzeczono w pkt 2 postanowienia.

Natomiast jeżeli wniosek o podjęcie postępowania nie zostanie zgłoszony w ciągu trzech miesięcy od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania, z przyczyn wskazanych w art. 177 § 1 pkt 5 i 6 k.p.c., Sąd na mocy art. 182 § 1 pkt 1 k.p.c., umarza zawieszony postępowanie.

Nadmienić należy, że samo złożenie wniosku o podjęcie zawieszony postępowania – bezzasadnego – jest procesowo jałowe i wniosek taki podlega oddaleniu, gdyż przyczyna zawieszenia postępowania, udaremniająca jego dalszy bieg, nie zostaje usunięta, w związku z czym postępowanie wciąż nie może się toczyć. Podjęcie zawieszony postępowania następuje zawsze wtedy, gdy przyczyna zawieszenia postępowania ustała i może ono toczyć się dalej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2015 r., III CZP 74/15). Przy czym początkowym terminem 3 miesięcznego okresu, po upływie którego sąd umarza postępowanie, jest data postanowienia o zawieszeniu postępowania, a nie dzień uprawomocnienia się tego postanowienia – postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 1974 r. w sprawie III PRN 45/74 i z dnia 16 stycznia 2018 r w sprawie III UK 18/17).

W przedmiotowej sprawie powód, w terminie 3 miesięcy od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania nie złożył skutecznie wniosku o podjęcie zawieszony postępowania, nie wskazał aktualnego adresu miejsca zamieszkania pozwanego, w związku z powyższym na mocy art. 182 § 1 pkt 1 k.p.c. należało umorzyć niniejsze postępowanie, o czym orzeczono w pkt 3 postanowienia.